SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 78. V Ljubljani, v petek 4. aprila 1884. **Letnik XII.**

Državni zbor.

Z Dunaja, 3. aprila.

Zadnja seja

zbornice poslancev bila je danes. Da bi se tem laglje rešil dnevni red, pričela se je že ob desetih dopoludne. V začetku seje vprašal je Fürnkranz, kaj je z njegovim predlogom, po kterem se ima določiti, s kterimi opravki se državno poslanstvo ne more strinjati. Grof Hohenwart je kot načelnik dotičnega odseka odgovoril, da se je reč izročila pododseku, ki ima preiskovati, kako je v tem oziru v drugih deželah. Računski sklep za l. 1881 in poročilo o sklepu deželnega zbora kranjskega gledé priklad za zemljiščno-odvezni zaklad sta se izročila budgetnemu odseku, sklep gospodske zbornice v Čarkovskem fidejkomisu pa justičnemu odseku.

Potem se je nadaljevala postava o žganjarskem davku. Hippoliti in Obračaj sta nasvetovala nektere premembe, ki pa niso bile sprejete. Obravnava je bila sploh precej suhoparna, in videlo se je, da se poslanci odpravljajo na počitnice, in da so mnogi izmed njih z duhom svojim že bolj na potu, kakor pa v zbornici.

Ob polu ene bila je razprava dovršena in g. predsednik sklenil je sejo z naznanilom, da bo prihodnja seja 25. aprila, to je, v petek po beli nedelji. Pred sklepom prebrala se je pa še interpelacija poslanca Sturma in tovarišev, v kteri naučnega ministra vprašajo, je li res, da hoče odpraviti višjo tehnično šolo v Brnu, ako je nečeta vzdrževati dežela in mesto.

Popoludne ob treh vdeležili se bodo poslanci pogreba ministrovega sina Julijana Dunajevskega, ki je včeraj zjutraj ob dveh v 17. letu svoje starosti umrl. Truplo se bode prepeljalo v Krakovo, kjer ga bodo jutri ob 11. uri dopoludne v družinski rakvi pokopali.

Obrtnijski odsek,

ki je sinoči rešil določbe o posvečevanji nedelj, o nedeljskih šolah in o rabi otrok in žensk pri obrtnih delih, sošel se bode danes precej po javni seji, da reši še poslednja dva paragrafa, ki tudi obsegata določbe zarad otrok v tovarnah ali fabrikah. Obširno poročilo o teh obravnavah obrtnijskega odseka spisal bom pozneje, ker se mi zdi to za obrtnijske pomočnike in fabriške delavce sploh važno.

Govor dr. Vošnjaka

gledé deželnega opravništva na Štajarskem.

(Dalje.)

Kmetje začeli so se z orožniki prepirati in od nekod je na orožnike kamen od zad priletel, ne da bi bil ravno koga poškodoval. Četovodja zapovedal je streljati, vsled česar je bil en kmet vstreljen, trije ali štirje hudo poškodovani, ostali pa so se zgubili, kakor bi trenil, na vse vetrove, ker niso imeli misli, da bi se gosposki vstavljali. Cesarsko namestništvo v Gradcu je slučaj smatralo takoj za popolnoma ustajo, poslalo je tjekaj vojakov in mnogo kmetov zakovalo se je v verige, in so jih k okrožnji sodniji v Celje gnali, kjer so po več mesecev zdihovali v preiskavi. Še le prošnji za milost pri cesarji samem posrečilo se je, da so se spustili iz preiskvoalnega zapora. Tega vsega nihče drugi ni zakrivil, kakor politična oblast, ki je komisarja tjekaj poslala, ki z ljudmi ni govoriti znal, da bi jih bil opozoril, kakošnega nepostavnega dejanja da so se podstopili. Daljša posledica tega je bila, da se je pričela proti tem nesrečnikom kriminalna preiskava. Namesto, da bi jih bili postavili pred porotno sodnijo, kakor se je to sploh želelo, ker smo bili prepričani, da bi jih bila ona nekrive spoznala, je okrožna sodnija spoznala, da je zadosti, ako le po § 81 proti njim postopa in pri obravnavi, ki se je 19. decembra l. l. proti njim izvršila, bili so kmetje obsojeni: eden na enoletno hudo ječo, eden na devet, trije po osem, pet po sedem in dva po šest mesecev hude ječe. Nekako trideset obsodilo se jih je pa na manjši globe. Na ta način je bila ta občina gmotno popolnoma vničena in mislim, da vladi ne more prijetno biti, ako se pridelovalni del prebivalstva vsled napak političnih oblastnij na ta način končuje, da še davka ne more plačevati.

Vsled tega so slovenski poslanci v štajarskem deželnem zboru stavili interpelacijo na cesarskega namestnika, kterega so med drugimi vprašali, ali bi vlada v bodočnost ne bila pri volji za to skrbeti, da se bodo po slovenskih pokrajinah, kjer prebivalstvo večinoma le slovenščino razume, nastavljali le taki uradniki, ki so tudi slovenščine zmožni. Namestnik je rekel, da takih uradnikov nima, ker se premalo slovenskih juristov oglasi za državno službo. Na to zdi se mi potrebno opomniti, da bi se juristi morda že oglašali, ako bi jim ne bilo znano, kako se o slovenskih juristih pri namestništvu sploh misli; če bi ne vedili, da bodo morali po nekaj let brezplačno služiti, kar je pa pri prebivalstvu, iz kterega se ti juristi nabirajo, težko mogoče. Iz tega vzroka slovensko društvo v svoji spomenici tudi prosi, namestnik naj bi od vseh podpor (adjutumov), ki so za juriste namenjene, namreč 7500 gold., pet taistih odločil za slovenske juriste, t. j. 2500 gold. ali pa po 500 gold. za vsacega in nadjati se je, da potem ne bo manjkalo slovenščine zmožnih uradnikov.

Tretja zahteva, o kteri se je tudi po časnikih različno pisalo in proti kteri je celó štajarski deželni odbor protestiral, kakor sem ravno danes po časnikih bral, ozira se na napravo podružnice za dolenji Štajar ali v Mariboru ali pa v Celji.

Kar se tiče vzrokov te želje, niso od danes, temveč že mnogo let stari in segajo do leta 1848 nazaj; kajti ko so se leta 1848 takozvani okrožni uradi odpravili in štajarska je dva imela, — tedaj so ljudje takoj čutili težavo, da so morali za vsako malenkost k namestništvu v Gradec letati in že tedaj oglašale so se želje po napravi podružnice za dolenji Štajar, kakor je ena v Tridentu za južne Tirole.

Ko se je za časa meščanskega ministerstva dala pravica zborovanja in so tudi pri nas že nastajali ljudski tabori, smo že na Ljutomerskem prvem taboru postavili med drugimi tudi točko na dnevni red, da se za dolenji Stajar napravi podružnica ces. namestništva. Tedaj se je Ljutomersko okrajno glavarstvo vprašalo naravnost pri ministerstvu, dobro se še spominjam, ali se zarad te točke sme tabor dovoliti, če li ta točka ni protislovna temeljnim postavam, in če se morda ne skriva pod njo napad na državnopravno jednoto Štajarja. Minister je telegrafično odgovoril, tabor naj se dovoli s popolnim programom, kajti narodu naj se dá priložnost, da se izrazi na vsako stran svobodno. Tabor se je v resnici napravil in pri tem in potem še na petih ali šestih taborih omenjalo se je vedno te točke in ljudstvo je vedno želelo, naj bi se za dolenji Štajar napravil lastni oddelek cesarskega namestništva.

LISTEK.

Nagrobni govor pri pogrebu slovenskega pesnika Jovana Vesel-Koseskega.

(Govoril pesnik France Cegnar.)

Z britkim srcem izročamo hladni zemlji smrtne ostanke moža, o kterem veljajo Horacijeve besede: Non omnis moriar. In v resnici, on nam, našemu narodu ni umrl, on živi in bode živel na veke, ker njegova dela so nesmrtna. Minolo je 40 let — takrat so bili osorni časi, povsod ledina neizorana, s kamenjem posuta, s trnjem zarastla, slovenska Vila je imela uklenjene roke in solzno oko — minolo je, pravim, štirideset let, ko je ta mož, na kterega rakev zdaj točimo gorke solze, vstal, kakor izvoljeno višje bitje, iz srede našega pozabljenega, tlačenega naroda, ter mu v navdušenih pesnih klical: Zbudi, predrami se, vstani moj narod, zarja poka, dan se dela! In narod se je zbudil, predramil, vstal je in zamaknjen poslušal krasno doneče glasove, glasove, ki so doneli po vseh zemljah, v kterih si je postavil dom Slave sin. Kakor spomladi cvetje po širnih planjavah, tako se je širila narodna zavest in ljubezen do domovine; žarelo je oko starcu, ponosno je vzdignil glavo mož, in navdušeno z ognjem svetega rodoljubja je kipelo srce mladenču; prerojen je bil slovenski svet! — vse to čudo so delale drazega ranjcega krepkodoneče, navdušene pesni. A njega, ki smo ga zdaj na zadnji njegovi poti s toliko britkostjo tu sem spremili, ni dičilo le sveto rodoljubje, nič manjše veljave nema čista njegova morala, bil je mož in človek po božji in ljudski volji: Bogu slavo, možu veljavo, ženi zvestobo, otroku ljubezen, tako je govoril, učil in priporočal. Iz vseh njegovih del veje goreča ljubezen do vsega človeštva, na njegovem praporu se vije oljičin brst z geslom: Mir zvonjenje prvo bodi!

O, da bi naši rojaki, ki so ljudstvu voditelji in učitelji, vedno visoko nosili to znamenje miru in sprave, da bi nikdar srca ne odpirali zapeljivemu pohlepu, ki v sedanjih časih s toliko silo pritiska na narod, da mu vrata ulomi!

Je-li naključje, da se je tak mož in v takem času porodil slovenskemu narodu? Ne, to ni naključje, treba ga je bilo, narod ga je potreboval, in ker je narod zdrav, čil, Bogu udan in ima tedaj poroštvo do boljše bodočnosti, zato mu ga je dala božja previdnost. — Ni li pomenljivo, da je med vsemi tovariši svoje mladosti zadnji zapustil radosti in težave tega sveta? Da zadnji je bil, a od danes bode prvi. Njegov duh se raduje v nebeških visočinah, njegova dela so ostala med nami v nesmrtni slavi. — Mir njegovemu prahu! Večna luč njegovemu duhu! Slava! „Edinost“.

Zakaj pa je bila ta želja že tedaj tako živahna in zakaj je še danes? Vzrok je v postopanji namestništva v Gradci in žal, da moram tudi povdariti, da tudi samoupravnega deželnega oskrbništva proti drugi narodnosti v deželi. Cesarsko namestništvo v Gradci in samoupravno deželno oskrbništvo sta ob vsaki priložnosti pokazala, da jima na drugi narodnosti v deželi ni le samo jako malo ležeče, temveč sta si še vse prizadevala, da bi jo ponemčila.

Saj vidimo pri vseh oblastnijah, ktere so na Štajarskem od vlade odvisne, n. pr. pri deželnem šolskem svetu, da se na drugo narodnost kar nič ne ozirajo. Deželni šolski sovet šteje 12 članov in med temi je samo eden Slovenec in to je zastopnik dolenještajarske duhovščine, 11 druzih članov so vsi Nemci.

Kako da ta deželni šolski svèt s Slovenci dela, vidimo ob vsaki priložnosti. Deželni šolski svèt je, ki ovira, da se na Mariborskem učiteljišči ne razširi področje slovenskega jezika; znano nam je, da se brani proti vpeljavi slovenskih paralelk po spodnjem Štajarji in videli smo, da se celó za izvršitev postave od 8. febr. 1869 ne briga. Ta deželna postava v § 39 jasno zahteva, da mora eden deželnih šolskih nadzornikov slovenščine popolnoma zmožen biti.

Dva šolska nadzornika imamo; eden je za srednje, drugi za narodne šole in nobeden ni zmožen slovenskega jezika. Ali ni tu očividno deželna postava žaljena, proti kteri bi moral deželni šolski svèt v prvi vrsti postopati. Deželni, kakor tudi krajevni šolski nadzorniki so slovenski narodnosti, ne rečem, da naravnost sovražni, prijazni ji pa tudi niso in o okrajnih nadzornikih, kakor tudi o enem deželnem šolskem nadzorniku se vé, da so javni pospeševatelji nemškega „Schulvereina“.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. aprila.

Notranje dežele.

Na trgovinsko-političnem polji je najvnovejša vest o ***razpuščenji Pražke trgovinske zbornice***, ki je bila tudi vse drugo bolje, kakor pa obrtnijska zbornica. Ako se ona razruši, razsulo se bo z njo ognjišče, kjer se je toliko protinarodne politike Čehom nasproti delalo. Nadjati se hočemo, da bode bodoča čisto novo, temu popolnoma nasprotno lice dobila. Dosedanji je bilo več mar protinarodna politika, kakor pa narodno-gospodarske zadeve. In „Politik“ se pač ne moti, ako pravi, da bodo Nemci po celi Češki deželi že znan glas zagnali: „Poslednja trdnjava Nemcev v Pragi se je razsula“, kakor hitro bo obrtnijska zbornica v resnici razpuščena. Pražka trgovinska in obrtnijska zbornica je bila v pravem pomenu besede podružnica Pražke kazine in jako trden grad, kjer se je gojila nemška ideja. Povsod in kadarkoli je šlo za kako narodno gospodarsko prašanje, pririla se je nemška ideja na površje in vse drugo je ostalo zadi. Kaj ji je bilo mar trgovinsko in obrtnijsko vprašanje? Kaj se je ona brigala, če tudi mali obrtnik danes pogine! Za plovbo po českih rekah se je toliko brigala, kakor nič, če tudi je to podjetje, ki celi češki deželi kruha daje; pač pa so ji bile pri srcu razne železnice, o kterih se še danes ne vé, ali se bodo v sto letih izplačale ali ne. Nova večina bo imela pač polne roke posla, če bo hotela vse popraviti, kar je nemčurska klika zakrivila in zagospodarila.

Znamenit in spomina vreden je ***odlok ministerstva notranjih zadev*** v naslednjem slučaji, kakor ga „Politik“ pripoveduje: „Pred nekaj časom izjavil je N. N. da iz katoliške cerkve izstopi ter hoče biti brezverec. Pred nedolgo se hoče poročiti s katoliško nevesto ter je bil pripravljen vse otroke v katoliški veri izrediti. Dotični škofijski ordinarijat obrnil se je v tej zadevi do ministra notranjih zadev z vprašanjem, ali prav sklepa, da ženin po § 64 splošnjega državljanskega zakonika d r ž a v l j a n s k o v e l j a v n e g a z a k o n a ne more skleniti, če tudi bi bil njegov zakon po § 25 nakaza za duhovno sodišče c e r k v e n o p o p o l n o m a v e l j a v e n. Kajti § 64 pravi, da se zakoni med kristjani in osebami, ki niso kristjanske vere, ne morejo veljavno skleniti“. Od brezverca se pa vendar ne more trditi, da ima kako vero, ker krščanstva brez veroizpovedanja ni! Ministerski odlok se temu slično glasi: „Dokler N. N. ne dokaže postavno, da se priznava h kakošnem krščanskem veroizpovedanji, tako dolgo on po § 64 splošnega državljanskega zakonika ne more skleniti državljansko veljavnega zakona s katoliško nevesto“.

Stroški za stavbo ***novih poštnih poslopij*** v Opavi, Olomuci in v Gradci vzeli se bodo pri ondašnjih hranilnicah na posodo. Poslanci levičarji Herbst, Russ in Wolfrum izrekli so se, naj se dotična posojila, kakor vsako drugo enako, zapišejo na račun državnega dolga, ter naj se oskrbništvo in poslovanje izroči kontrolni komisiji za državni dolg.

Hrvaška vlada odposlala je na vse oblastnije ukaz, da naj poprašujejo, ktera dva Starčevičjanca da sta na Rusko odpotovala, ker se je po časnikih bralo, da sta 18. febr. t. l. z ruskim konzulom v Bukareštu se pogovarjala.

Ogerska gosposka zbornica se ne bo več v letošnjem zasedanji preosnovala, kajti Tisza se boji da bi se dotični preosnovi mnogo magnatov samih odločno vstavljalo.

Budapeštanskih anarhistov predrznost presega v resnici že vse meje. Pisali so blagajniku eskomptne banke pismo rekoč: „Prav po nepotrebnem ste si nakopali sovraštvo anarhistov na glavo, kteri so vas zarad tega pri včerajšnjem zboru na smrt obsodili. Toraj morate umreti. Budapešt, 1. aprila. C. W. — Podpisani črki boste pač pomenili Conrad Wilkens. Tako se je imenoval mož, ki je 8. febr. t. l. v dotično eskomptno banko prišel z delnicami Lizinške pivarne, ktere so bile pri menjevalcu Eisertu naropane. Blagajnik ga je javil policiji, kjer je tudi njegovo pismo izročil. Kaj se bo z njim zgodilo, ali ga bodo res umorili, ali ga bo pa morda vendarle obranila policijska roka namenjene mu smrti, kdo bi to vedel. Policija je v tem slučaji za vse poskrbela in storila, da ga nesreče obvaruje. Enako pismo je dobil podjetnik Temesvary, od kterega so zahtevali, da naj 2000 gold. v gozdu na gotovem kraju položi, sicer mora umreti. Opozoril je policijo na to in denar res tjekaj nesel. Čez dva dni so pa vjeli tiča, ki je hotel na tak način do novcev priti. Ogersk ključarski pomagač je in jako sumljiv anarhist.

Vnanje države.

Če je kdo na božjem svetu v nevarnosti, kjer mu je noč in dan življenje tako rekoč v resnici na nitki, tak je to izvestno angleški general ***Gordon*** v Chartumu. Okoli in okoli od ljutega sovražnika obdan, sam, brez pravih vojakov in brez vsega, s čemur bi se sovražniku še po robu postaviti zamogel, vendar le pogumni mož, ki se je tako rekoč za angleško slavo žrtvoval, še ni obupal. Koliko odločnosti da ima, pričuje nam najbolj jasno to, da je nedavno dal dva generala Mohamedanca ustreliti, ker sta se strahopetno in izdajalno obnašala. Angleži pa le cincajo in sami ne vedó, kaj bi začeli. Mogoče, da se sedaj kaj na bolje obrne za Chartumskega vjetnika, ko je zopet Gladstone prišel v zbornico.

Merv se Rusom nikakor ni tako prostovoljno podvrgel, kakor se je od začetka čulo, vsaj tako poroča angleška „Times“. Po poročilu tega lista, se je Merv Rusom blizo na tak način pódal, kakor Bosna Avstriji. Streljalo se je sèm ter tje in tudi kri je tekla. Turkmeni so se Rusom po robu postavili, dokler ravno je bilo to mogoče, potem pa, ko so sprevidili, da več ne gré, so se podali, in to je prostovojno podvrženja ruskemu caru. Vsled tega bo tudi Rusom potreba večjo posadko ondi nastaviti, kakor bi bilo to pod navadnimi okoliščinami potrebno.

Izvirni dopisi.

Iz Kamniškega okraja, 1. aprila. Včerajšni „Slovenec“ vabi dobrotnike, da bi se spomnili dobrodelne loterije za zidanje Jezusovega Srca v Ljubljani, kar gotovo ne bode brez vspeha. Pa druga misel se mi je tukaj vrinila, namreč, da, ko nekteri radi stavijo in denar tujim deželam brezmiselno pošiljajo, kar bi ne smelo nikoli biti in kar je že „Slovenec“ večkrat povdarjal. Iz Hamburga, Dunaja in drugih mest zmiraj pošiljajo vabila, da bi ljudje „srečke“ kupovali; to je še dobro, da ti ljudje le nemški našim kmetom pišejo, in ti njihovih sladkih obetov ne umejo, toraj se tudi malokteri vjame. Kmetom je dostikrat uganjka, kako da v Hamburgu, Braunschweigu itd. tako dobro za njihove imena in naslove vedó, toraj naj jim skrivnost povem:

Bankirji, ali bolje pijavke, naj raje pišejo na soseskinega tajnika in mu nekaj poštnih mark za plačo v pismu pošljejo s prošnjo, da naj kar je mogoče mnogo naslovov posestnikov iz svoje okolice pošljejo, kar tudi stori. Druge škode nam ti lahkomišljenci ne naredijo, kakor to, da Nemce zapeljejo v krivo misel, (ker jim reči ne pojasnijo), kakor da bi tu edino le Nemci prebivali, ne pa Slovenci in da potem tudi Nemci mislijo, kadar se potegnemo za svoje postavne pravice, da tega ne dela in ne zahteva narod, ampak le nekteri silnejši in politični nagajivci. K tej krivi misli mnogo pomagajo srenje same, ki še vedno imajo ali celó vnovič naročajo nemške občinske pečatnike, zavitke z nemškim naslovom itd.

Vse to nam pri obravnavi jezikovnih postav mnogo škoduje, in že tako rado zagrizene uradnike še bolj v krivi misli potrjuje, kakor da bi nemško uradovanje srenje same želele. Glejte toraj, kaj delate in ne delajte brez prevdarka tje v en dan.

Pa glejte no, kam sem zašel! Začel sem o loteriji pisati in sem pri vsi drugi tvarini. Naj vkrenem spet na pravo pot in toraj pravim: Dragi rojaki, pustite vse stave v male in velike loterije, ker druzega dobička ni od tega, kakor gojenje nikoli spolnjenih lakomnih željá, za kteremi vsakokrat nastopi nejevolja, in zadnjič pa velika potrata časa in denarja, ko bi lahko oboje boljše obrnili. Srečke za cerkev Jezusovega Srca (in tudi za zidanje „Narodnega doma“) pa le kupujmo, ker s tem podpiramo dobro in narodno delo, toraj denar ni zavržen.

Od kranjsko-štajarske meje, 26. marca. Naj povem „Slovenčevim“ čitateljem, da so na Gomiljskem v Savinjski dolini na važno starino naleteli. Tukaj je majhen griček, proti jutru na levi strani Dunajske ceste, kteri griček je nastal po pravljici na sredi polja, ker je neki turški vojvoda tukaj umrl, in so ga potem pokopali, in da je na njegovi grob vsak vojak pest prsti v spomin prinesel, in tako je precejšen griček zrastel. Kmetu pa, čegar je zemljišče in grob, je bil na potu, ter ga je večkrat v znožju odkopaval, letos pozimi pa je blizo naredil jamo podobno „rudarskemu štolnu“, ker je mislil, ko je čutil praviti od imenitnega pokopanega vojvoda, da mora tudi kaj vrednosti biti noter. Res se ni varal, prišel je do lepega belega marmorja, prav lično obdelanega. Ko je to gospôda zvedela, je hitela gledat, in kmetu naročila, da naj počaka, da komisija pride in pové, kako in kaj. Poslednja številka „Slovenskega Gospodarja“ pa poroča, da ljudstvo ta griček „gavge“ imenuje in da so tù našli rimske starine.

Od Velenja, 2. aprila. (*Liberalizem.*) Pod tem zaglavkom je danes došli „Slovenec“ priobčil nekoliko vrstic, ki kažejo, kakšne kosti ima „liberalni“ duh. Dopisnik med ostalim pravi, da se znano geslo katoliških Slovencev glasi: „Vse za vero, dom, cesarja“, a slovenski liberalizem je „vero“ izpustil.

Kaj pa je liberalizem? To vprašanje si je nedavno na čelo postavil časopis „Oesterreichisch-ungarische volkswirthschaftliche Rundschau“ ter pravi, da je liberalizem samo negativnega pomena; kaj hoče ali kaj bi vsaj moral biti, tega liberalizem sam ne zna.

Za našo z znanstvom napojeno dôbo je res čudna prikazen to, da je beseda „liberalizem“ ljudem po svetu vsak čas na jeziku, a kaj da človek pod to besedo naj razumeva, tega še nobeden učenjak ni označil (definiral). Kaj je liberalizem in kakšna mu je podlaga, gledé tega se odgovori križajo ali so pa popolnoma iz trte izviti in piškavi.

Eni učijo: liberalizem je po pameti osnovana svoboda in jednakost vseh udov države v okviru postav, ki vsakemu državljanu delijo jednake pravice. Drugi pravijo, da je liberalizem v svojem bistvu tisti nauk, po kterem se človek razvija do onega stališča, kjer se zaveda samega sebe, svojega bitja. Zopet drugi, piše list dalje, zopet druga kompanija prisega pod zastavo, na kteri se bere, da liberalizem obstoji v gospodarstvu paragrafov, ki jih izvoljeni zastopniki volilcev po določilu večine napravijo!

Temu nasproti drugi „liberalci“, kterih voditelji se držijo načel, ki so v „modrovanji nesvestega“ izražena; trdijo, da se liberalni principi ne dajo označiti in premeriti, oni se še le po potu omike in napredka pokažejo kot premer ali dijagonala pri mišljenji ljudstva in duha časa, to pa brez obzira na bogoslovni ali modroslovni dogmatizem.

Najnaprednejši „liberalci“ — socijalisti — cenijo liberalizem po delu, ki ga imajo kakor mero za vse okoliščine; a „najneumnejši“ izmed „liberalcev“ oznanujejo, da je „liberalizem od razborite sebičnosti človekove vravnavana samovolja“.

Čeravno se „liberalci“ v svojih nazorih križajo, vendar so edini v tem, da mislijo, država je najbolje vredjena takrat, kadar imajo njene vajeti v rokah — republikanci. Doživeli smo, da slovenski liberalci rudečkarske „velemože“ proslavljajo, — znamenje, da so jim prevratna načela na srce priraščena. In ako je slovenski „liberalizem“ iz starega slovenskega gesla izbrisal „vero“, smemo smelo reči, da bo ta osoda o svojem času zadela „cesarja“, ostala bo še le tretja besedica. Ali „dom“ na samoti izpostavljen se silnim burjam ne bode mogel vstavljati; ako ga te raznesejo, kdo bo nesrečo imel na rovašu? Kdo drugi, kakor — slovenski „liberalizem!“ In vendar celó nek dnevnik slovenski hvalisa vse, kar se na Francoskem godi, dasiravno je na velik

kvar katoliške cerkve in krščanskega življenja (Saj ravno zato. Vredn.) in vendar neumnež ne vidi, da za „vero“ pojde „cesar“, za cesarjem „dom“, Slovencem pak ostane debela **0** v nravnem in tvarinskem pomenu. Slovenci, naj bi vas že vendar enkrat pamet srečala!

Iz Reke, 2. aprila. (*Raznoterosti.*) Že mesec dni imamo županskо krizo. Naš župan navadil se je bil tako pašovati, da ni mogel trpeti več nikake opozicije, a mestni zbor mu je vedno prav dajal, ker se ni hotel zameriti visokemu gospodu, in ker so celó nekteri mestni očetje mislili, da je gospod Ciotta nenadomestljiv. Toda vsaka reč le nekaj časa trpi, rekel je Kranjec, ko je Francoza zibal, in tudi županovanje gospoda Ciotte mora imeti svoj konec. Bilo je sicer dosti prilik, da bi mu mogel mestni zastop zaupanje odreči, pa vselej so premagali oziri do zaslug (?) župana, da mu ni mestni zastop hrbta obrnil. Slednjič podrli so mrtvi zajci „prestol“ župana Reškega in poprej tako pokorni mestni očetje pokazali so gospodu županu zobe. Evo vam, kako se je stvar dogodila.

Grof Festetits vzel je v zakup lov na otoku Krku; da bi pa zabranil tatvino na divjačino v zakupljenem kraju, prosil je tamošnjo oblast, naj prepové prodajati divjačino, in naj prijavi tudi Reški policiji, da naj taista zapleni vso divjačino, ki bi se z otoka Krka v Reko pripeljala. Gospod župan vstregel je tej želji, in divjačina z otoka Krka se je pridno plenila.

Med mestnimi očeti je pa tudi nekaj takih, ki znajo ceniti dobro jerebico, okusnega klunača ali mastni kos zajca, zato so se taki prepovedi uprli, in so sklenili ono županovo prepoved uničiti. Cel mestni zbor bil je te misli. Gospod župan sluteč neprijazni sklep, odšel je iz zbora prej, ko je prišlo zadevno vprašanje na vrsto. Prvi podpredsednik pustil je zbor, da je sklepal, kakor mu drago, a zbor je sklenil, da se prepoved policije (ali boljše župana) uniči, za kar je navel tehtne vzroke. V naslednji sednici je pa gospod župan mestnim očetom naravnost v obraz povedal, da mora proti sklepu taistega vložiti svoj „veto“ (prepoved). Ogenj bil je v strehi in posledica je bila, da je župan mestnemu zboru dal zagotovilo, da se bo županstvu odpovedal ko bode došla ministerska razsodba, ima li prav župan ali pa mestni zbor. Sedaj je Ciotta še župan in kot tak, moral bi to službo vestno opravljati, a ker to zanemarja, nastala je vsled tega kriza tudi s podpredsedništvom.

Prošli teden bil je namreč prodan vojaški opravi nov prostor za vojaške vaje in streljišče, kar je mesto z velikimi stroški blizo sto tisoč gold. pustilo zgraditi. Župan, ki bi imel mesto pri tej slavnosti zastopati, je pa še le v jutro tistega dne prvemu podpredsedniku naznanil, da je zadržan sam vdeležiti se te svečanosti, da naj ga toraj on nadomestuje. Podpredsednik naznani to hitro nekterim mestnim očetom, in v naglici se jih je zbralo njih 13, ter so se odpeljali na slavnostni kraj; podpredsednik ni pa imel niti voza najetega, ter je prisedel k drugim.

Ko je bilo to javno dejanje na streljišči dovršeno, odšli so mestni odborniki s podpredsednikom domu, ter da se niso neki niti dostojno poslovili od vojaških dostojanstvenikov. Brigadir knez Lobkovic je bil pustil prirediti svečanostni banket, in ko se je napilo mestnemu zboru, se je moral zahvaliti za to eden od pričujočih mestnih prisednikov (municipalnih asesorjev). Vsled tega bil je v Ciottinem listu „Avvenire“ napaden prvi podpredsednik mestnega zbora, da ni dostojno zastopal mesta. Pri prvem naslednjem zasedanji se je pa podpredsednik opravičil, ter je vso krivdo zvrnil na župana, slednjič je pa še zagotovil, da se hoče podpredsedništvu odpovedati, ter da ne bo sprejel niti čast župana, ako bi ga za to izvolili, kakor je imenovani list razglasil, da nekteri mislijo kandidirati za župana prvega podpredsednika mestnega zbora.

Za mesto ne bo nič škode, ako odide župan Ciotta, škoda je pa bila, da ni precej odšel, ker pokazal se je slabega oskrbnika in še slabšega politikarja. Obžalovati je le, da ni župan že poprej odstopil, kakor je bil nameraval pred pol letom — ali samo na videz — da so prišli ga potem prosit, da naj še ostane.

Te dni pride v ogerski zbornici na vrsto obravnava zastran oproščenja od hišnega davka, pri onih zgradbah, ki se bodo sezidale na Reki na novo odprtih ulicah, koje oproščenje seza od 10 do 25 let. Mesto ima storiti pri tej stvari dosti, odkupiti namreč tla in zgraditi ulice, zatorej je tem bolj obžalovati, da so morale ravno sedaj nastati one homatije v županstvu, in da manjka moža, ki bi zamogel tako težavni posel na korist mesta ugodno rešiti.

Danes se je slavila tukaj lepa vojaška slavnost v pričujočnosti N. c. kr. visokosti nadvojvode Josipa, koji prebiva tukaj skozi celo zimo z celo svojo visoko družino, v lepi vili, ki jo je kupil pred dvema leti. Povod slavnosti bilo je dekorijanje dveh vojakov honvedov, ki sta se storila zaslužna z tem, da sta rešila nekaj oseb o priliki povodnje meseca novembra lanskega leta, ko je tedaj Rečina iztopila iz svoje struge in poplavila predmestje Finmera. Njih Veličanstvo podelilo je vojakoma srebrne križce za zasluge, ktera sta jima bila pripeta včeraj na javnem trgu v pričo mnogoštevilnih vojaških in civilnih dostojanstvenikov od nadvojvode Josipa samega. Na čast stavljencema je priredil nadvojvoda Josip ob 2. uri banket v „Hotel Europa“, kterega se je udeležil tudi nadvojvoda Ludvig, Viktor, ki je prišel sem danes dopoldne.

Jutri ima se odpreti v Opatiji novi hotel, ki ga je dala zidati južna železnica, ktera je odločila napraviti tam toplice in zdravilstvene naprave. Podnebje in lega sta za to kakor nalašč vstvarjena, zato je dohajalo tje že sedaj dosti bolnih iskat si ljubega zdravja; ali dosti jih je moralo zopet precej oditi, ker niso našli prostorov kje stanovati. Z novim hotelom pomagano je prvi potrebi, zida se pa že druga hiša blizo tega, namenjena za bolj težko bolne, in zidajo se tudi kopelji. Nadalje nameravajo zidati še drug velikanski hotel z 3000 sobami in pa morske kopelji. Ker primanjkuje v Opatiji pitne vode, mislijo napraviti izpod Učke vodovod v Opatijo. Opatija obeta postati eden prvih zdravilnih krajev.

Domače novice.

(*Državni poslanci slovenski*) vračajo se danes z Dunaja, ker so dokončali državnozborsko delovanje pred veliko nočjo. Počitnice, kterih so gg. poslanci po trudapolnem delovanji zlasti v poslednjih sejah jako potrebni, trajajo do sv. Jurja. Potem se pa zopet obravnave pričnо.

(*Ljubljanska Čitalnica*) priredi jutri, 5. aprila, besedo s sledečim sporedom: 1. Ne kliči vraga! Vesela igra v enem dejanji, poslovenil dr. Karol Bleiweis. Osobe: Mladovič, profesor, gosp. Gustav Pirc. Mina, njegova soproga, gospa Valenta-Brusova. Darinka, njegova sestra, gospica Cilka Rodè. Lugič, sodnik gospod Robert Bežek. Igra vrši se v sobi profesorjevi 2. F. Mendelsohn-Bartholdy — „Jesenska“, dvoglasni ženski zbor s spremljevanjem glasovira. 3. Fr. Vilhar — „V kolo“, moški zbor. 4. a) Fr. Schubert — „Pri morji“, b) R. Franz — „Majnikova“, poje g. A. Razinger. 5. Pablo de Sarasate — Koncert-fantazija iz Gounodove opere „Faust“, igra na goslih gospod Ludovik Widemann. 6. A. Foerster — „Venec Vodnikovih in na njega zloženih pesnij“, za moški in mešani zbor, samospeve in glasovir. Spremljevanje na glasoviru prevzel je blagovoljno gospod vitez Ohm-Januschovsky. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

(*Žalostno toda veličastno*), ker dnevu primerno petje na veliki petek, ktero se je do sedaj ob 7. uri zvečer vsako leto po Ljubljanskih župnijskih cerkvah čulo, na višjo željo letos povsod izostane. Namesto tega pela bo četvorica gg. čitalniških pevcev na dan smrti Sinu Božjega v novi cerkvi presv. Srca Jezusovega popoludne ob 4. uri.

(*Sveta olja*) za Kranjsko škofijo dobila se bodo letos iz Gorice in prejemala véliki petek zjutraj ob petih v Ljubljanski škofijski kanceliji.

(*O molitvah po vsaki tihi maši*) kaže Tržaški škofijski list, da se opravljajo s sveto mašo brez znamenja sv. križa in se potem še le obhaja, kedar so verniki pripravljeni.

(*Naš rojak*), c. k. telegrafični uradnik v Trstu, gospod A. C. Vavpotič, iz Kranja doma, kterega je sam presvitli cesar z briljantnim prstanom odlikoval zarad krasnega citranja, izdaja zvezke jako lepih in izbranih skladeb za citre. Prvi štirje zvezki so izšli na Dunaji pri g. Wessely-ju, trgovcu z muzikalijami. Kedor se s citranjem bavi, bo gotovo zadovoljen, ako si omenjene zvezke naroči. V prvih štirh je mazurka, scherzettino, arije iz opere Traviata in Favorita.

(*Razpisana je služba*) poštnega ekspedijenta na Igu v okrajnem glavarstvu Ljubljanskem. Nese 560 goldinarjev na leto, mora pa vzdrževati vožnjo po enkrat na dan med Igom in Ljubljano. Varščine treba 200 goldinarjev. Prošnje naj se vlagajo v 14 dneh pri c. k. ravnateljstvu pošte in brzojava v Trstu.

(*Trgovinska in obrtna zbornica.*) (Dalje.) V. G. Vaso Petričič poroča, da je c. k. trgovinsko ministerstvo naznanilo, da posamezne trgovinske in obrtne zbornice zaračunajo potnine uradnikom tako, da niso v nobeni razmeri s službo dotičnega uradnika, in vsled tega je povabilo zbornico, naj bi o tej stvari vtemeljene predloge stavila, kteri bi se mogli porabiti pri osnovi pravilnika za vse trgovinske in obrtne zbornice.

Poročilo navaja natančno ona obstoječa določila, po kterih se imajo ravnati državni uradniki pri računih o potninah se ozira na ministerske ukaze od 18. junija 1883 drž. zak. št. 115, 28. septembra 1858, drž. zak. št. 116, 3. decembra 1859 drž. zak. št. 321, 28. junija 1876 drž. zak. št. 97, 4. oktobra 1863 št. 19.572, 27. oktobra 1873 št. 44; a odsek je bil tega mnenja, da bi se ne nasvetovalo pravilnik za potnine tako uravnati, kakor je uravnan za državne in deželne uradnike, in da bi se to uravnalo tako, da bi se zborničnim uradnikom le pravi stroški za voznino povrnili. Na podlagi obširnega poročila stavi poročevalec v imenu odseka sledeče predloge:

a) Za potovanje v službi zunaj uradnega kraja se sme zaračunati tajniku in njih namestnikom 8 gold. dijete, drugim konceptnim uradnikom 6 in kancelistom 4 gold.

b) Za potovanje v službi v uradnem sedežu se sme tajnikom in njih namestnikom zaračunati dnevščine 5 gold., drugim koncepnim uradnikom 4 gold., in kancelistom 2 gold. 50 kr.

c) Za potovanje v službi se smejo povrniti le pravi stroški za vožnjo.

Zbornica sprejme predloge.

VI. G. Vaso Petričič poroča o dopisu telegrafskega vodstva o napravi telegrafske postaje v Zagorji. V poročilu se navaja, koliko meri produktivni svet v tem kraji, s kterimi rečmi je precej živahen promet, našteva tamošnje fabrike in veliki premogokop, v kterih mnogo delavcev dela; dalje se navaja, koliko je v Zagorji obrtnikov in trgovcev. Omenja tudi bližnjih toplic v Mediji, ter na podlagi vsega tega predlaga: Zbornica nasvetuje napravo telegrafske postaja v Zagorji, ktera bi bila v zvezi s tamošnjim pošnim uradom. Zbornica sprejme ta predlog.

VII. G. Vaso Petričič poroča, da je c. kr. okr. glavarstvo na podlagi zakona od 19. jun. 1866 drž. zak. št. 85 dovolilo Josipu Verderberju v Kočevji postaviti javno tehtnico. Na podlagi §. 15. tega zakona se sme za tehtanje po dovoljeni tarifi plačilo sprejemati; take tarife potrjuje politično dedelno oblastvo, ktero pa ima prej zaslišati trgovinsko in obrtno zbornico. Tarifa ne sme biti previsoka ter mora le biti mala odškodnina za trud in za stroške, ktere napravlja podjetniku javna tehtnica. Po predloženi tarifi bi se plačevalo: za tehtanje rogate živine, telet in prašičev po 10 kr.; za tehtanje praznega voza 5 kr., od naloženega voza z jednim konjem 10 kr., in od naloženega voza z dvema konjema 20 kr.; za tehtanje raznega druzega blaga od 100 kilogr. po 20 kr.

Odsek trdi, da je ta tarifa opravičena in predlaga: Zbornica naj nasvetuje c. kr. deželni vladi potrditev te tarife. Zbornica sprejme predlog.

(Dalje prih.)

Razne reči.

— Sedmina za ranjkim gosp. župnikom J. Krašovicem je bila v Šmartinu pri Kranju pretekli ponedeljek, kjer se je z mnogim ljudstvom zbralo bilo 24 duhovnov.

— Na Dobravi pod Ljubljano so od 15. do 28. marca imeli sveti misijon Lazaristi čast. očetje Böhm, Nežmah in Pogorelec.

— Danes popoldne bode v Reki pogreb umirovljenega ravnatelja ondašnje mestne realke g. Ivana Markoviča. Star je bil 69 let. R. I. P.

— Družino našega denarnega ministra dr. vit. Dunajevskega zadela je huda zguba. Umrl mu je nadepolni sin v 17. letu svoje starosti 2. aprila.

— Preč. g. I. Fries, kanonik na Dunaju opat pri Božjem grobu in konz. svetovalec škofije Ljubljanske, bode belo nedeljo obhajal zlato mašo v predmestni cerkvi sv. Andreja v Gradcu, kjer je bil za mašnika posvečen 20. aprila 1834.

— Na Dunaji so zaprli posestnika tiskarne Gross v Cirkusni ulici št. 3, ker se je pečal s ponarejanjem ruskega privatnega papirnatega denarja. Izdelaval je tudi ruske državne papirje in kupone po naročilu dveh Rusov, ki sta pa tudi že pod ključem. Dobili so pri njem jako veliko že tiskanih vrednostnih papirjev in pa 6 plošč, s kterimi je vrednostne papirje izdelaval. Ko so vse preiskali, so tiskarno zaprli in zapečatili.

— V naročje katoliške cerkve se je na praznik sv. Jožefa vrnila soproga legacijskega tajnika pri bavarskem poslanstvu, ki posreduje med bavarsko vlado in sv. očetom, grofica Marija Montgelas. Birmal in obhajal jo je kardinal Chigi. Nova katoličanka je hči ruskega poslanca v Monakovem, grofa Ozerova, in je bila do zdaj pravoslavne vere. Podučeval jo je v katoliški veri o. Ehrle iz družbe Jezusove. Pri slavnosti, ktere se je vdeležilo več zastopnikov katoliškega plemstva je bil tudi pričujoč budjeviški škof, grof Schönborn, dolgoleten prijatelj Montgelasove družine. Sv. oče so podelili grofici svoj blagoslov.

— Nevera na Francoskem. Kako se na Francoskem nevera goji, kaže odlok Pariškega mestnega zbora, ko je šlo za to, da bi mesto plačalo pogreb redarja Viguiera in ognjegasca Hermana, ktera sta spolnovaje dolžnosti svojega stanu, pri razpoku plina zgubila življenje. Radikalni mestni zbor je sicer dovolil v to, naj mesto plača stroške, a le s pogojem, če ne bo pogreb cerkven. Zastonj je dokazoval prefekt in katoliški odborniki brezverskim fanatikom, da ta nasvet zatira prostost vesti: sprejet je bil nasvet Monteilov, naj mesto ne plača stroškov cerkvenega pogreba. S tem se je pariški mestni zbor na novo izrekel za brezverstvo. Dobro pristavlja k temu „Monde“, da ni republika samo do živih nespravljiva, ampak tudi do mrtvih.

— Jezuit P. de Noue, dvorni pridigar v Madridu in sin aragonskega grofa, je v neki pridigi grajal razvado španjske gospôde, da še v postu noče opustiti hrupnih veselic, ter pristavil, da bodo protestantje dobili slab pojem o njihovem katoličanstvu, če se bodo izgredi ponavljali. Pri tej pridigi je pa bila pričujoča tudi kraljeva sestra, vojvodinja Evlalija, ktero so omenjene besede tako neprijetno „dirnule“, da je pridigarja kralju zatožila. Ta je poklical k sebi nadškofa ter mu z nemalo razjarjenostjo razložil „grozen“ dogodek. Na to so P. de Noue-a vkljub ugovoru provincijalovemu prestavili v Sevilo. Ni vselej dobro blizo dvora biti.

— Župan in dva občinska svetovalca k smrti obsojeni. Pred porotniki v Verčelih v Piemontu je stal te dni župan občine Kastelata z dvema svetovalcama, ker so se morali zagovarjati zaradi zavratnega umora, kterega so zvršili v noči od 11. do 12. septembra l. 1879 na cesti, ki pelje iz Lesone v Buronco. Vsi trije so bili k smrti obsojeni.

— Cerkveni rop Iz zakladnice stolne cerkve v Pienzi v Toskani je bil ukraden dragocen pluvijal, kterega je napravil Enej Silvij, pozneje papež Pij II. Pluvjial se ceni na 30.000 gold., če tudi je na njem že precej biserov in drazih kamenjev manjkalo. K sreči so ga pa dobili pri nekem kupcu starih reči v Florenci, kteri ga je kupil od tatov za 1200 lir ali 480 gold. Tudi tatovom so prišli na sled.

— Spomin na rusko-turško vojsko. Emil Knorr je izdal v Hanoveru delo: „Das russische Heeressanitätswesen während des Feldzuges 1877—78“, iz kterega navedemo nektere številke, ki spričujejo v ogromnem številu žrtev, ktere je zahtevala ta huda vojska samo na ruski strani. Ruska vojska je štela l. 1877—78 celoma 933.726 mož. Izmed teh je umrlo 81.166 mož (8·69%), v vojski sami, v boji s sovražniki jih je padlo 30.000, vsled ran jih je umrlo 4742, vsled drugih nezgod jih je poginilo 1713 mož (1527 zmrznilo), skupaj tedaj 36.455 mož (3·9%). Vzrok tem slabim zdravstvenim razmeram je dolgotrajnost vojske, slabe krajevne razmere, podnebje itd. in pa slaba zdravniška pomoč. V primerjanje podamo še število mož, ktere je zgubila nemška vojska l. 1870—71. Izmed 1,113.254 mož jih je podleglo unanjim nezgodam 26.628 mož (pred sovražniki jih je padlo 17.572) torej 70%, vsled druzih bolezen pa 12.147, torej 30%.

— V grškem samostanu na gori Atos umrl je nedavno redovnik v visoki starosti, pri kterem niso vedeli, kako se piše. Pred 57 leti nekako, ko je vstopil, rekel je da se piše „Alfa“ (tako se imenuje namreč prva črka v grškem abc). Več ga ni nihče vprašal in tako je mož živel 32 let vedno sam v svoji celici Vsega skupaj je bil v samostanu 57 let. Razun grščine govoril je tudi ruščino, bolgarščino, srbščino in nekaj laščine. Nič ni zapustil, ne kake oporoke, ne kakega druzega pisanja, po kterem bi se sklepati dalo, kdo da je bil.

— Amerikanci nam kažejo pot, kako zatreti pogubno pijančevanje, posebno žganjepivcev, ter so v Čikagi odobrili postavo, ki naklada prodajalcem žganja daca 500 dolarjev, oštirjem pive in vina pa 150 dolarjev. (En dolar znaša po našem 2 gl. 15 kr.)

— Bale v prospeh revežev zelo obsoja v postnem listu pariški nadškof, ker pravi, da se ž njimi povzdiguje človeška družba do najvišje stopinje nečimernosti in napuha. Na tacih balih se prav veliko zapravi, reveži pa prav malo dobé. Oni so le za pretvezo, da se more še bolj grešiti. Na drugem mestu opominja kristjane, naj se v postnem času ne zdržé samo veselic, ki napravljajo vrišč, ampak tudi pregnane razkošnosti, prevelicega lepotičenja in nezmerne gizde. Tudi pri nas bi ne bil tak opomin odveč!

Telegrami.

Dunaj, 4. aprila. Ornitologično razstavo otvoril je poljedeljski minister Falkenhayn s kratkim nagovorom, v kterem je povdarjal, da je vlada pripravljena učeno podjetje vsikdar podpirati. Cesarjevič Rudolf prišel je s cesarjevičino Štefanijo v razstavo. Sprejel ga je minister poljedeljstva in pa odbor. Prehodil je razstavo ter se je prav hvalevredno o njej izrekel.

Dunaj, 4. aprila. Gospodska zbornica sprejela je nespremenjeno budgetno finančno postavo za leto 1884. Bodoča seja ni še določena.

Dunaj, 3. aprila. Dr. Nace Kuranda je umrl.

Budapešt, 4. aprila. Kasacijski sodni dvor oprostil je vse zatožence v Tiszaeszlarski krvavi pravdi.

Beligrad, 3. aprila. Državni odbor glasoval je jednoglasno za neomenjen kredit za svečanost ob prihodu in med bivanjem avstrijskega cesarjeviča Rudolfa in cesarjevičine Štefanije.

Umrli so:

2. aprila. Franca Vovk, paznikova žena, 35 let, Hrenove ulice št. 6, vročinska bolezen.

Tujci.

2. aprila.

Pri *Slonu:* Baronica Karolina Buschmann, soproga, ministerijalnega svetnika, z Dunaja — Ed. Rechnitzer in C. Ferenzi, kupč. potovalec, z Dunaja. — Pavel Achani, c. k. nadporočnik, iz Trsta. — Ernst Buzzi, iz Kaltenbrunna. — Avgust Buzzi, iz Malborgeta. — Andr. Orschulek, c. k. vlad. pristav, iz Kočevja.

Pri *Maliči:* L. Kolb, kupec, iz Monakova. — Karl Schlechtinger, kupec, iz Hohenelbe. — Engel, Wünsch, Blaschka, Knopf, Blažek, Klotz, Berger in Hirschmann, kupci, z Dunaja. — H. Zrebst, grajščak, s soprogo, iz Pečnika.

Dunajska borza.

3. aprila.

Papirna renta po 100 gld.		79 gl.	85	kr
Sreberna „ „ „ „		80 „	85	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta		101 „	40	„
Papirna renta, davka prosta		95 „	40	„
Ogerska zlata renta 6%		121 „	75	„
„ „ „ 4%		91 „	65	„
„ papirna renta 5%		88 „	50	„
Kreditne akcije	160 gld.	324 „	90	„
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld.	117 „	80	„
„ avstr.-ogerske banke		845 „	—	„
„ Länderbanke		114 „	50	„
„ avst.-oger. Lloyda v Trstu		568 „	—	„
„ državne železnice		318 „	60	„
„ Tramway-društva velj. 170 gl.		236 „	40	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	123 „	75	„
4% „ „ „ 1860	500 „	136 „	75	„
Državne srečke iz l. 1864	100 „	170 „	75	„
„ „ „ „ 1864	50 „	170 „	50	„
Kreditne srečke	100 „	174 „	25	„
Ljubljanske srečke	20 „	23 „	—	„
Rudolfove srečke	10 „	— „	—	„
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice		108 „	—	„
„ „ Ferdinandove sev. „		106 „	50	„
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.		104 „	50	„
London		121 „	35	„
Srebro		— „	—	„
Ces. cekini		5 „	68	„
Francoski napoleond.		9 „	61	„
Nemške marke		59 „	30	„

Kdo ne ve še najnovejšega?

Vsaka gospodinja potrebuje!

Cepilnika, ki ji mehke in trde drva razcepi brez šundra, hitro in brez težave. Vsak kot mu je pravi, ni ga vgnati, toraj sekire nepotrebne. Velja le 2 gl.

Sušnik, 165 centimetrov na višavo, 35 na širjavo, zložen le 18 centimetrov visok, se posebno priporoča za likališča, garderobe, otročje izbe itd. itd. osobito ga hôteli in gostilne niso vstani preplačati zaradi priročnosti. Velja samo 3 gl. 50 kr.

Škarje, s kterimi bi se lahko svet prestrigel, (najbolj zanimiv izum!) služijo najmanje na 14 strani, kakor škarje, ščipač smodek, pila za nohte, ravnilo, izmetalec peres, mera, vijak za plin, škarje-gombovnice, odmašilnik, nož-praskalec, škarje za papir, za žico (drat), za vezenje in nohte striči. Izvanredno elegantne, pripravne in iz najboljše tvarine. Veljajo le 1 gld. 75 kr. (3)

Točna odpošiljatev (tudi na povzetje). — Pri manjših naročilih prosi se gotovina naprej.

J. Weisz junior, Dunaj, III., Löwengasse 28.

Za velikonočne praznike!

Missale Romanum

cum Proprio Dioecesis Labacensis

je zmiraj v raznih navadnih in izvrstnih vézih v zalogi; posebno priporočamo:

a) Vezane v lepo rudečem usnji, bogato pozlačenih platnicah in v hrbtu **30 gl.**;

b) ravno tiste z dvojnim zaponom in okovom **35 gl.**;

c) izvrstno rudeče usnje z vloženimi barvami in s celim pozlačenim okovom **45 gl.**

Cenilniki in tiskovni obrazci se pošiljajo na zahtevanje.

Katoliška Bukvarna

v Ljubljani.

JAKOB BELEC,

klepar

v Šent-Vidu pri Ljubljani,

se slavnemu občinstvu in preč. duhovščini priporočam za izdelovanje **vseh kleparskih del.**

V zalogi imam **cerkvene svetilnice** ali stalnice v različnih slogih, z belimi ali barvanimi šipami in po raznih cenah. Dvoje svetilnic iz kositarja, olepšane z medenino, veljá 10, 12, 14, 18 gold.; iz medenine po 20, 24, 30, 32, 35, 40, 45, 50 gld.; iz tompaka 46, 52, 60 gld. in z lepo barvanimi palicami za svetilnice, ki imajo razne cene.

Izdelujem **svečnike** za pod križeva pota, **pušice** za pobiranje miloščine po cerkvah; mnogovrstna močna in lepa **štedilna železna ognjišča (Sparherde)** vse železne in tudi vzidane z bakrenimi kotli. Močna, lepa in umetna **železna vrata** za cerkve in pokopališča, **ograje** za krstna kamna, kakor vsakovrstna v **kleparski, ključarski, kovino tiskarski in kovaški strok** spadajoča dela.

Prevzamem vsakovrstna **kleparska in ključarska stavbene dela**, izdelovanje pravilnih **strelovodov** po najnovejšem načinu, **barvanje** zvonikov in streh itd.

☞ Vsako delo bode pri meni zanesljivo dobro izdelano in kolikor mogoče po nizki ceni. (6)

G. PICCOLI,

homeopatičen in aleopatičen lekar „Pri Angelu“ *v Ljubljani,* na Dunajski cesti, priporoča p. n. občinstvu po 10letni skušnji sledeče

izborne zdravila.

Antirrheumon, najboljše zdravilo proti prehlajenji, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Dr. Mora-vo sredstvo zoper mrzlico je najbolje med vsemi dozdaj znanimi zdravili proti spridenju prehajalne mrzlice. Steklenica 80 kr.

Marija pomagaj želodečne kapljice. Omenjeno zdravilo služi v pomoč, ako kdo nima dobrega želodca, ako ima slabo sapo, ako ga na penja, ako se mu peha in ga vije, proti želodečnemu prehlajenju, zlatenici, ako se komu hoče vzdigati, ako boli koga glava (če to ne izvira iz želodca), proti zgagi, ako se dela komu kamen in nabira sluz, proti želodečnemu krču in zaprtju, ako je želodec pokvarjen z jedjo in pijačo, proti glistam, proti boleznim na vranici, jetrih in proti zlati žili, in v različnih mrzlicah. Steklenica 20 kr.

Najboljše in najvplivnejše pravo norveško pomuhljevo jetrno olje proti mramorici, rhahitisi, plučnici, kašlju itd. Steklenica 60 kr,

Pastile iz sladnega ekstrakta (Malz Bonboni) proti kašlju in prehlajenju. škatlja 10 kr.

Pastilne santoninske; izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica po 10 kr., 100 koščekov 70 kr. 1000 koščekov 4 gld. 50 kr.

Salicilne pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritis), plučnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

☞ **Naročila se izvršujejo točno po pošti na poštno povzetje.** (14)

Izdajatelj in odgovorni vrednik *Jožef Jerič.*

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.